N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Febr. 1881, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till Förordning om tjuguårig häfd jemte andra dermed sammanhängande författningar.

Lag-Utskottet får härmed, på grund af erhållen remiss, afgifva utlåtande öfver en af Kongl. Maj:t den 17 sistlidne Januari till Riksdagen aflåten nådig proposition af följande lydelse:

»Sedan uti underdånig skrifvelse den 21 Maj 1875 Riksdagen, enär nu gällande lagbestämmelser i fråga om preskription för klander å jordafång icke kunde anses motsvara dermed afsedda ändamål, anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till förändrad lagstiftning i ämnet, samt berörda skrifvelse blifvit till Nya Lagberedningen för handläggning öfverlemnad, har Nya Lagberedningen den 27 December 1879 afgifvit förslag till förordningar i ofvanberörda ämne. Dessa förslag hafva derefter underkastats grundlagsenlig behandling i Högsta Domstolen och sedermera blifvit öfversedda och i några delar ändrade; och har fKongl. Maj:t funnit godt att de sålunda öfversedda förslagen till Riksdagens godkännande framlägga.

Med bifogande af Högsta Domstolens och Statsrådets i ämnet hållna protokoll, vill Kongl. Maj:t fördenskull, jemlikt 87 § Regeringsformen, till Riksdagens antagande öfverlemna närlagda förslag till:

1:o) Förordning om tjuguårig häfd;

2:o) Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom; samt

3:o) Förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom.»

Beträffande lydelsen af dessa förordningsförslag, får Utskottet hänvisa till den parallela uppställning, som förekommer här nedan i detta utlåtande.

Utskottet har, vid granskning af den Kongl. propositionens innehåll, endast uti ett afseende funnit något att deremot erinra.

I 2 § af förslaget till Förordning om tjugoårig häfd har till hufvudstadgandet i nämnda § fogats det tillägg, att *ej må, innan lagfart å senare innehafvares fång blifvit beviljad, denne, ändå att han är i god tro, till sitt fredande från klander räkna sig häfd till godo utan så är att föregående innehafvaren, om han suttit i egendomen qvar då klandret anställdes, kunnat derifrån på grund af häfd enligt förut stadgade grunder sig värja.* För sin del kan Utskottet icke erkänna behöfligheten eller lämpligheten af detta tillägg. Genom detsamma skulle lagfart blifva, icke allenast utgångspunkten, utan äfven, i visst fall, slutpunkten för häfdetiden, och denna tid kunna erhålla en utsträckning, som icke står i öfverensstämmelse med hufvudgrunderna för de i 1 § och 1 punkten af 2 § föreslagna stadganden.

Vid ärendets handläggning inom Nya Lagberedningen yppade sig inom Beredningen skiljaktiga meningar uti denna fråga.

För det nu af Kongl. Maj:t föreslagna stadgandet anfördes uti ett vid Beredningens förslag fogadt särskildt yttrande följande skäl.

Likasom enligt förslaget lagfart i allmänhet utgjorde ett oeftergifligt vilkor för grundläggande af häfd, borde den i 1 punkten af 2 § den senare innehafvaren medgifna, sjelfständiga och af fångesmannens åtgöranden oberoende rätt till häfd ej heller vidtaga förr än efter det lagfart jemväl å det senare fånget blifvit meddelad. Genom att för denna sjelfständiga rätts inträdande utsätta en bestämd och oomtvistlig tidpunkt, syntes många måhända eljest svårlösta förvecklingar kunna förekommas, särdeles då fråga vore om *arffallen* fast egendom. På de skäl, som i Beredningens motiv vore närmare utvecklade, hade nemligen, i fråga om häfd, arf blifvit likställdt med andra fång, och hvad förut blifvit sagdt om en se-

nare innehafvares rätt att på grund af sin goda tro mot klander värja en fastighet, som blifvit af fångesmannen på oredligt sätt åtkommen, vore således äfven gällande för den oredlige innehafvarens arfvingar. Häremot torde ej heller någon giltig anmärkning kunna göras, så vida arfvingarne utan kännedom om det svek, som legat arflåtaren till last och således under antagande att fastigheten utgjorde en hans välfångna egendom, låtit densamma i skifte ingå och dervid någon tvist om grunderna för boets fördelning ej yppats. Den som då i god tro finge sig fastigheten eller andel deri tillskiftad, torde för detta sitt fång, så vida äfven öfriga vilkoren för häfd vore för handen, på grund deraf kunna påräkna samma skydd, som skulle kommit honom till del, om han genom aftal med arflåtaren under dennes lifstid fått egendomen till sig öfverlåten. Annorlunda syntes deremot förhållandet vara, om klandret anstälts innan ännu blifvit afgjordt, huru vida dödsboet komme att gå i arf eller till äfventyrs måste för gäld till borgenärer afträdas samt, der flere sterbhusdelegare funnes, hvarderas rätt i boet blifvit slutligen bestämd. Blefve nemligen då ådagalagdt att den aflidne på oredligt sätt kommit i besittning af fastigheten, torde arfvingarne, äfven om de eller någon af dem derom *vid dödsfallet* saknat kännedom, i allt fall ej skäligen böra från denna omständighet kunna härleda laglig rätt att, på grund af arflåtarens orättmätiga besittning, huru lång tid den än hade fortfarit, freda sig från klandret och taga i arf en egendom, som veterligen ej utgjort någon tillgång i arflåtarens bo, äfvensom, i händelse till följd af arfvinges frånvaro å okänd ort eller af uppkomna tvister emellan olika arfspretendenter eller emellan arfvinge och testamentstagare outredt vore till hvilken eller hvilka qvarlåtenskapen komme att öfvergå, egarens rätt att återvinna sin egendom ej billigtvis borde deraf uppehållas eller göras beroende af frågan huru vida företrädesrätt i nämnda hänseende framdeles kunde blifva tillerkänd den ene eller den andre af de tvistande. Då det emellertid vore att befara, att en mot denna uppfattning stridande åsigt skulle inom lagskipningen kunna göra sig gällande, torde till förebyggande deraf samt till undanrödjande af tvekan huru i ofvan antydda fall, då klander anställdes mot ett under utredning varande dödsbo, häfdelagen rätteligen borde tillämpas, någon lämpligare utväg ej finnas än att frågan om arfvinges rätt att på grund af sin goda tro medelst häfd försvara en egendom, som i arflåtarens hand varit underkastad klander, gjordes beroende deraf att arfvingen, efter det egendom faktiskt honom i arf tillfallit, å detta sitt fång erhållit lagfart. Och då hvad sålunda blifvit sagdt om arffallen egendom hufvudsakligen äfven gälde om sådan den aflidnes fastighet, som på grund af giftorätt tillfölle efterlefvande make, samt det ifrågasatta stadgandet syntes jemväl vid köp och andra aftal om fast egendom kunna lända till reda och ordning, torde detsamma böra vid alla fång göras tillämpligt. Den, som genom klander ville återvinna en egen-

dom, hvilken olagligen blifvit honom afhänd, torde i allmänhet ej kunna förutsättas ega fullständig kännedom om andra afhandlingar angående fastigheten än sådana, hvarom upplysning stode att vinna i lagfartsprotokollet och lagfartsboken; och om han rigtat sin talan emot den, som, enligt hvad nämnda handlingar utvisade, senast lagfarit, syntes, så vida klanderrätten emot denne ej vore försutten, den omständighet att egendomen sedermera blifvit öfverlåten till någon annan, som tilläfventyrs ej hunne före häfdetidens utgång instämmas eller kunde stödja sin rätt till häfd på andra grunder än dem, hvilka den instämde egt att åberopa, billigtvis ej böra lända till inskränkning eller förringande af den klandrandes rätt, med mindre han underlåtit att låta klandret i lagfartsprotokollet anteckna innan den senare innehafvaren erhållit lagfart å sitt fång. En oredlig innehafvare skulle eljest, så snart han finge kunskap om ett tillärnadt och befogadt klander, kunna tillintetgöra verkan deraf genom egendomens öfverlåtande till någon, om hvars bristande goda tro bevisning måhända ej kunde åstadkommas. Visserligen skulle, om nu ifrågavarande förslag godkändes, äfven en redlig köpare, ehuru han först tjugu år efter det lagfart blifvit säljaren meddelad inlåtit sig i aftal med denne, likväl under tiden till dess äfven han erhölle lagfart vara utsatt för äfventyr att, på grund af bristande god tro hos fångesmannen, nödgas afstå egendomen och sålunda gå miste om den trygghet, som med häfdeinstitutet åsyftades. Någon fullständig och absolut säkerhet i nämnda afseende redan från den stund köpeaftalet slötes torde emellertid svårligen kunna en köpare beredas. Utom det att han i allmänhet, åtminstone intill dess lagfart blifvit sökt, ej vore fri från fara att genom säljarens förvållande nödgas afstå egendomen eller lida minskning i sin rätt, kunde i alla händelser ett ingånget köpeaftal blifva omintetgjordt genom ett derförinnan, utan köparens vetskap, instämdt klander, och om enahanda verkan tillerkändes en klandertalan, som, ehuru ej instämd då köpet skedde, likväl blifvit före dess lagfarande antecknadt i lagfartsprotokollet, syntes någon synnerligen ökad våda derigenom ej tillskyndas köparen, hvilken i allt fall ej saknade utväg att skydda sig mot den förlust, som deraf kunde blifva en följd. Hade han vid köpets afslutande beräknat att kunna medelst häfd värja detsamma mot framtida klander, måste han förutsättas hafva gjort sig underrättad att fångesmannen erhållit lagfart och om tiden när det skedde. Någon svårighet att styrka fångesmannens åtkomst förefunnes således icke, och lagfart å köpet borde följaktligen i regeln kunna erhållas, så snart ansökning derom gjordes. Skulle också någon gång hinder deremot möta på grund af formella brister vid köpets afslutande eller uppkommen fråga om detsammas återgång eller bestånd, torde i detta fall, då ovisst vore huruvida köparen kunde såsom egendomens rätte innehafvare anses, en instämd klandertalan ej skäligen böra i afvaktan på slutlig utredning derom uppehållas, utan den

klandrande på goda skäl kunna fordra att få tillgodonjuta den rätt, som skolat honom tillkomma, om egendomen fortfarande varit i säljarens hand. De anförda betänkligheterna hade derföre ej ansetts innebära tillräcklig anledning att särskildt i fråga om köp och ännu mindre för gåfva och skifte frångå omförmälda, med hänsyn till egarens billiga anspråk ej ovigtiga grundsats.

Deremot yttrade sig uti ifrågavarande afseende Nya Lagberedningens pluralitet sålunda:

Ett stadgande, enligt hvilket en senare innehafvare, som i god tro åtkommit egendomen, likväl icke vore berättigad att förr än lagfart af honom vunnits njuta till godo häfd, med mindre att hans fångesman, derest denne fortfarande varit i besittning af egendomen, kunnat genom häfd från klander sig värja, skulle i viss mån utgöra hinder för den, som icke i god tro åtkommit egendomen, att, sedan han fått kännedom om ett förestående klander men innan detsamma blifvit instämdt, öfverlåta egendomen till annan man och dymedelst tillintetgöra den klandrandes rätt, men skulle vara af någon betydelse endast i det fall, att klandret efter häfdetidens slut instämdes sedan egendomen öfvergått från en till annan, men innan denne senare erhållit lagfart. Sådana fall skulle dock antagligen komma att ytterst sällan inträffa, hvadan stadgandet blefve af underordnad vigt, helst som, när afsigtligt försök att eludera lagen vore för handen, deltagarne deri säkerligen skulle veta att så bedrifva saken, att någon försummelse i afseende å lagfarten ej egde rum. Men det hade tillika synts Beredningen, som om stadgandet icke skulle stå väl tillsammans med det mål, som med den tjuguåriga häfden varit åsyftadt, nemligen att åt den i god tro vunna åtkomsten genast bereda trygghet mot anspråk, som grundades på en rätt, äldre än tjugu år. Den redlige förvärfvaren skulle, oaktadt han icke försummat något för erhållande af lagfart, likväl i allmänhet vara under någon tid efter förvärfvandet utsatt för möjligheten af att drabbas af en oförskyld förlust. Detta osäkerhetstillstånd skulle någon gång komma att under längre tid fortfara, t. ex. när lagfart på grund af hvarjehanda formella hinder ej kunnat genast beviljas. I följd häraf och då de skäl, som föranledt Beredningen att uppställa lagfarts beviljande såsom ett vilkor för häfdens början — nemligen att det fång, åt hvilket giltighet genom häfden skall beredas, varit sådant att det till sin formella laglighet kunnat af lagfartsdomaren godkännas, samt att häfdens utgångspunkt blifvit allmänt kunnig — icke kunde åberopas till stöd för en föreskrift i antydda syftet, hade Beredningen ansett en dylik icke böra i förslaget inflyta. Det hade icke undgått Beredningens uppmärksamhet att, när fast egendom öfvergått från en innehafvare till annan och den senare icke sökt lagfart å sitt fång, det någon gång kunde blifva förenadt med svårighet för den klandrande att utröna mot hvem han skulle

vända sin talan. Något särskildt processuelt stadgande för dylika undantagsfall hade dock ej ansetts lämpligt eller behöfligt, utan frågan huru vida ett väckt klander blifvit instämdt mot rätt person, så att häfden derigenom skulle anses afbruten, både kunde och borde framgent såsom hittills bedömas efter allmänna rättsgrunder.

Utskottet, som instämmer i hvad Nya Lagberedningens pluralitet sålunda anfört, finner i enlighet härmed ifrågavarande utaf Kongl. Maj:t föreslagna stadgande böra ur förslaget uteslutas.

Beträffande innehållet af det tillägg, Kongl. Maj:t föreslagit till 10 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom, har Utskottets uppmärksamhet blifvit fäst derå, att uti flera fögderier af Stora Kopparbergs län mantals- och skattskrifningslängderna icke för närvarande innehålla anteckningar om egare till fast egendom; men har Utskottet, som tagit kännedom om några mantals- och skattskrifningslängder från detta län, så väl på grund af formuläret för längderna, hvilket är detsamma som för öfriga delar af riket, som på grund af öfriga å saken inverkande förhållanden icke funnit hinder möta för den, som inför vederbörande i sådant hänseende anmäler sig och styrker sitt innehaf, att blifva i dylik längd antecknad såsom egare till viss fast egendom; och anser sig Utskottet sålunda af nu anförda omständighet icke förhindrad att i denna del tillstyrka hvad Kongl. Maj:t föreslagit.

För sitt tillstyrkande af bifall till den Kongl. propositionen i öfriga här ej närmare omförmälda delar åberopar Utskottet de skäl, som för der upptagna stadganden anförts inom Nya Lagberedningen och inför Kongl. Maj:t i Statsrådet.

Förordningsförslagen, hvilka icke af Kongl. Maj:t föreslagits till antagande i oskiljaktigt sammanhang, finner Utskottet af den beskaffenhet, att förslaget till Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom skulle kunna särskildt för sig bifallas, hvaremot förslaget till förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom icke kan, såsom hänvisande till stadgandet i 4 § af förslaget till Förordning om tjuguårig häfd, antagas utan i sammanhang med nämnda förslag, och detta förslag åter torde, såsom i sin 3 § förutsättande den föreslagna förändrade lydelsen af 22 § i lagfartsförordningen, icke kunna bifallas utan godkännande af nämnda föreslagna förändring.

På grund af det anförda får Utskottet vördsamt hemställa,

1) att Riksdagen ville, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga proposition i denna del, godkänna följande förslag till

Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom.

Härigenom stadgas att Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom skall i nedannämnda delar erhålla följande förändrade lydelse:

(Uti texten äro ändringarne eller tilläggen utmärkta med kursiv stil.)

Nuvarande lydelse:

(hvari med kursiv stil äro utmärkta de delar, som blifvit föreslagna att ändras.)

7 §.

När lagfart sökes, skall förre egarens laga åtkomst styrkas och i protokollet tecknas. Innan förre egarens åtkomst blifvit styrkt, må *lagfarten ej* beviljas.	När lagfart sökes, skall förre egarens laga åtkomst styrkas och i protokollet tecknas. Innan förre egarens åtkomst blifvit styrkt, må *ej, utom i fall, hvarom här nedan skils, den sökta lagfarten* beviljas.

10 §.

Kan till följd af de i 6, 7, 8 och 9 §§ gifna föreskrifter sökt lagfart ej beviljas, eller finnes sökandens rätt vara tvistig, eller möter, enligt den i 18 § nämnda bok eller eljest, mot bifall till ansökningen annat hinder, som icke är af beskaffenhet att den jemlikt 5 § genast bör afslås, förklare Rätten ansökningen hvilande i afbidan på hindrets undanrödjande. Tvist, som bör afdömas innan ansökningen slutligen pröfvas, skall, om den ej redan är vid domstol anhängig, af Rätten förvisas till särskildt utförande i laga ordning.	Kan till följd af de i 6, 7, 8 och 9 §§ gifna föreskrifter sökt lagfart ej beviljas, eller finnes sökandens rätt vara tvistig, eller möter, enligt den i 18 § nämnda bok eller eljest, mot bifall till ansökningen annat hinder, som icke är af beskaffenhet att den jemlikt 5 § genast bör afslås, förklare Rätten ansökningen hvilande i afbidan på hindrets undanrödjande. Tvist, som bör afdömas innan ansökningen slutligen pröfvas, skall, om den ej redan är vid domstol anhängig, af Rätten förvisas till särskildt utförande i laga ordning. *Är lagfartsansökning förklarad hvilande till följd af hinder, hvarom i 7 § förmäles, skall kungörelse*

derom af Rätten utfärdas, om sökanden det äskar. Varder ej, efter det genom sökandens försorg nämnda kungörelse tre gånger, minst en månad mellan hvarje gång, blifvit så väl införd i allmänna tidningarna som ock, när fråga är om egendom å landet, uppläst i tingslagets kyrkor, klander å fånget instämdt samt i Rättens lagfartsprotokoll antecknadt inom tio år efter sista kungörandet; och förekommer ej heller eljest anledning att annan eger bättre rätt till egendomen; då må den omständighet att förre egarens åtkomst ej styrkes icke vidare utgöra hinder för lagfartens beviljande, der det visas att sökanden eller han och hans rättsinnehafvare oafbrutet under nämnda tio år varit i mantals- och skattskrifningslängd upptagne såsom egare till fastigheten. Innan i ty fall ansökningen bifallas må, skall kronans ombudsman i orten deröfver höras.

22 §.

Der enligt lag eller författning något rättsförhållande är beroende deraf, att uppbud skett, skall hvad sålunda om uppbud är stadgadt gälla om lagfart, som enligt denna förordning beviljas.

Der enligt lag eller författning något rättsförhållande är beroende deraf, att uppbud skett, skall hvad sålunda om uppbud är stadgadt gälla om lagfart, som enligt denna förordning beviljas.

Kommer någon, som å sitt fång erhållit fasta, och visar för Rätten upp sin fångeshandling jemte bevis att fasta meddelad är, låte Rätten anteckning om fånget och fastan göras i lagfartsprotokollet och i den bok, som omförmäles i 18 §.

samt

2) att, beträffande öfriga delar af den Kongl. propositionen, Riksdagen, med förklarande, att propositionen i dessa delar icke kan godkännas i oförändradt skick, måtte för sin del i ett sammanhang antaga följande förslag till

Lydelsen enligt Kongl. Maj:ts proposition:

(Den i Utskottets förslag uteslutna delen är utmärkt med kursiv stil.)

A) ***Förordning om tjuguårig häfd.***

Med upphäfvande af Kongl. Förklaringen den 14 Maj 1805 angående lagens rätta förstånd och tillämpning i mål, som röra klander å fast egendom, samt af hvad 11 kap. 8 § Giftermålsbalken innehåller angående viss tid för talan om återvinning af hustrus egendom, som utan hennes samtycke blifvit af mannen såld, stadgas som följer:

Med upphäfvande af Kongl. Förklaringen den 14 Maj 1805 angående lagens rätta förstånd och tillämpning i mål, som röra klander å fast egendom, samt af hvad 11 kap. 8 § Giftermålsbalken innehåller angående viss tid för talan om återvinning af hustrus egendom, som utan hennes samtycke blifvit af mannen såld, stadgas som följer:

1 §.

Har någon i god tro åtkommit fast egendom och den, efter vunnen lagfart, såsom egare besuttit utan afbrott under tjugu år, då må ej klander, som derefter på grund af äldre rätt instämmes, emot häfden gälla.

Har någon i god tro åtkommit fast egendom och den, efter vunnen lagfart, såsom egare besuttit utan afbrott under tjugu år, då må ej klander, som derefter på grund af äldre rätt instämmes, emot häfden gälla.

2 §.

Hafva två eller flere, hvar efter annan, såsom egare haft fast egendom i besittning utan afbrott under sammanlagdt tjugu år sedan lagfart å den förstes fång meddelades, vare emot den häfd klander, som på grund af äldre rätt efter nämnda tid instämmes, ej gällande, om den, som vid slutet

Hafva två eller flere, hvar efter annan, såsom egare haft fast egendom i besittning utan afbrott under sammanlagdt tjugu år sedan lagfart å den förstes fång meddelades, vare emot den häfd klander, som på grund af äldre rätt efter nämnda tid instämmes, ej gällande, om den, som vid slutet

af samma tid innehade egendomen, eller annan, till hvilken den sedermera före klandrets instämmande öfvergått, var i god tro när han egendomen åtkom. *Ej må dock, innan lagfart å senare innehafvares fång blifvit beviljad, denne, ändå att han är i god tro, till sitt fredande från klander räkna sig häfd till godo utan så är att föregående innehafvaren, om han suttit i egendomen qvar då klandret anställdes, kunnat derifrån på grund af häfd enligt nu stadgade grunder sig värja.*

af samma tid innehade egendomen, eller annan, till hvilken den sedermera före klandrets instämmande öfvergått, var i god tro när han egendomen åtkom.

3 §.

Väckes klander å fång, hvarå lagfart skett före den dag då denna förordning träder i kraft, må ej besittning, som före samma dag egt rum, räknas innehafvaren till godo; ej heller må, der lagfarten är afslutad tidigare än den 1 Januari 1876, besittningen tillgodoräknas för tid, som förflutit innan anteckning om fånget och fastan jemlikt 22 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom skett i lagfartsprotokollet.

Väckes klander å fång, hvarå lagfart skett före den dag då denna förordning träder i kraft, må ej besittning, som före samma dag egt rum, räknas innehafvaren till godo; ej heller må, der lagfarten är afslutad tidigare än den 1 Januari 1876, besittningen tillgodoräknas för tid, som förflutit innan anteckning om fånget och fastan jemlikt 22 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom skett i lagfartsprotokollet.

4 §.

Nu är egendom, när den genom klander återvinnes, besvärad med inteckning, som tillkommit sedan egendomen blef rätte egaren afhänd; hade, då klandret instämdes, egendomen varit ur hans hand under mer än tjugu år efter det annan erhållit lagfart och i fall, som afses i 3 §, der utsatta tid

Nu är egendom, när den genom klander återvinnes, besvärad med inteckning, som tillkommit sedan egendomen blef rätte egaren afhänd; hade, då klandret instämdes, egendomen varit ur hans hand under mer än tjugu år efter det annan erhållit lagfart och i fall, som afses i 3 §, der utsatta tid

för besittnings tillgodoräknande inträdt; då hafve den, som egendomen återvunnit, ingen talan å inteckningen utan så är att den blifvit beviljad efter det klandret instämdes eller ock inteckningshafvaren ej var i god tro när han inteckningen åtkom.

för besittnings tillgodoräknande inträdt då hafve den, som egendomen återvunnit, ingen talan å inteckningen utan så är att den blifvit beviljad efter det klandret instämdes eller ock inteckningshafvaren ej var i god tro när han inteckningen åtkom.

5 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 Januari 1882. Är fast egendom dessförinnan afhänd rätte egaren, skall hittills gällande lag tillämpas, om på grund deraf frihet från klander vinnes tidigare än enligt nya lagen; ej må dock genom denna lag upphäfdt stadgande om klandertid af natt och år ega tillämpning med mindre att jemväl det förhållande, hvarifrån nämnda klandertid räknas, inträffat innan nya lagen trädde i kraft.

Denna förordning träder i kraft den 1 Januari 1882. Är fast egendom dessförinnan afhänd rätte egaren, skall hittills gällande lag tillämpas, om på grund deraf frihet från klander vinnes tidigare än enligt nya lagen; ej må dock genom denna lag upphäfdt stadgande om klandertid af natt och år ega tillämpning med mindre att jemväl det förhållande, hvarifrån nämnda klandertid räknas, inträffat innan nya lagen trädde i kraft.

och

B) *Förordning om tillägg till 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom.*

Härigenom stadgas att 60 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom skall erhålla följande förändrade lydelse:

(Tillägget är utmärkt med kursiv stil.)

Nuvarande lydelse:

60 §.

Har i egendom, som genom klander från innehafvaren vinnes, inteckning skett, sedan egendomen kom ur rätte egarens hand; vare inteckningen ogild.

Har i egendom, som genom klander från innehafvaren vinnes, inteckning skett, sedan egendomen kom ur rätte egarens hand; vare inteckningen ogild. *Huru i visst fall den, som*

egendomen återvunnit, ej må ega att å sådan inteckning tala, derom är särskildt stadgadt.

Stockholm den 15 Februari 1881.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. LAGERSTRÅLE.

Reservationer:

af Herr *Anders Persson:* "Inseende nödvändigheten af eganderättens betryggande medelst stadgande af viss tid, inom hvilken klander mot eganderätt till fast egendom bör af rätter egare anställas, har jag icke velat motsätta mig föreliggande förslags antagande, fastän det möjligen kan ifrågasättas huruvida tidpunkten dertill ännu är inne, så länge icke staten gått i befattning med anskaffandet af de rättshandlingar, hvilka röra hela provinser och som ännu förvaras i annat land."

Förslaget till förordning om tjuguårig häfd:

mot 1 och 2 §§.

af Herrar *Smedberg* och *Johannes Jonsson*, hvilka, på grund af hvad i ärendet förekommit, för sin del ansett häfdetiden böra inskränkas till tio år;

mot 2 §.

af Herr *Grefve Mörner*, som ansett det framlagda förslaget till förordning om tjuguårig häfd hafva bort oförändradt tillstyrkas;

af Herrar *Asplund*, *Åbergsson*, *Magnus Jonsson*, *Smedberg* och *Ekenman:* "Under ärendets behandling inom Lag-Utskottet hafva vi instämt i den af Utskottet uttalade åsigt, att det i senare delen af 2 § i Kongl. Maj:ts förslag till lag om tjuguårig häfd intagna stadgande om klandertidens utsträckning i visst fall icke står i konseqvens med grunderna för förslagets

hufvudbestämmelse angående en viss, till tjugu år begränsad preskriptionstid för klander å jordafång. Enligt särskildt yttrande af en ledamot i Lagberedningen, angående ifrågavarande af honom föreslagna tillägg till 2 §, var syftet med nämnda tillägg, bland annat, att åt rätte egaren, då han instämt och ej försuttit rätt till klander mot den, som med egendomen senast lagfarit — hvilket, i fall denne icke är i god tro, kan ega rum äfven efter tjugonde årets utgång — bereda öppen talan jemväl mot senare innehafvare, som på grund af lagligt, ehuru ännu icke lagfaret fång på god tro är i faktisk besittning af egendomen. För att vinna detta syfte, såvidt möjligt är, utan att helt och hållet frångå hufvudprincipen att jordafång efter tjugu år vinner häfd, då det är grundadt på god tro hos den, som vid tjugonde årets slut är eller sedermera före klandrets instämmande kommit i faktisk besittning af egendomen, hafva vi inom Utskottet föreslagit, att 2 § i lagen om tjuguårig häfd måtte erhålla ungefärligen följande lydelse:

Hafva två eller flere — — — — — när han egendomen åtkom. *Varder före tjugonde årets utgång klander instämdt mot den, som å egendomen senast sökt lagfart, gälle det jemväl mot senare egare, ändå att han först efter nämnda tid blifvit i saken instämd.*"

Förslaget till Förordning om ändring i vissa delar af Förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom.

mot 10 § 2 mom.

af Herr *Sundell:* "Inom Öster- och Vester-Dalarne (Nedan-Siljans, Ofvan-Siljans och Vesterdals fögderier) påföras med *en* debetsedel för hvarje soldatrote alla kronoutskylderna för jordbruksfastighet; och förmäla mantals- och skattskrifningslängderna för de socknar, af hvilka dessa fögderier utgöras, alldeles intet angående jordetalet och hvad deraf den ene eller andre må områda. Derföre, om 10 § i Kongl. förordningen angående lagfart å fång till fast egendom, erhåller den lydelse, som är vorden föreslagen, skulle denna § i dessa delar af Kopparbergs län icke kunna vinna tillämpning. Af sådan anledning och enär dessutom lärer kunna ifrågasättas, om åt mantals- och skattskrifningslängderna bör obetingadt gifvas den bevisningskraft, som här dem tillagts, hemställer jag, att slutet af 2 mom. måtte erhålla detta innehåll: "då må den omständighet, att förre egarens åtkomst ej styrkes, icke vidare utgöra hinder för lagfartens beviljande, der med trovärdige mäns intyg det visas, att sökanden eller han och hans rättsinnehafvare oafbrutet under nämnda tio år såsom egare innehaft fastigheten. Innan i ty fall ansökningen bifallas må, skall kronans ombudsman i orten deröfver höras."
